

Riktlinjer för mottagande av nyanlända barn och elever

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare	Styrdokumentnummer
UN 2023/0907	2023-09-06, § 71	Utbildningsnämnden	Administrativ chef	DK 2023:19

Dokumentets syfte

Syftet med riktlinjerna är se till att verksamheterna organiseras både utifrån utbildning och sociala inkludering. Verksamheterna ska planeras utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov både vad gäller hälsa och lärande samt att verksamheten ska

Riktlinjerna ska säkerställa en likvärdig förskola och skola för nyanlända barn och elever.

Riktlinjerna ska ange principer, resursfördelning och ansvarsfördelning vid mottagande av nyanlända barn och elever bosatta i Danderyds kommun utifrån befintlig lagstiftning inom området.

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna är gemensamma för förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i Danderyds kommun.

Innehållsförteckning

Nyanlända barn och elever	3
Nyanlända barn och elever	3
Mottagande	4
Styrdokument	4
Placering i verksamhet	4
Förskola	4
Grundskola	5
Gymnasieskola	5
Bedömning av kunskaper	5
Studiehandledning	5
Särskilt stöd	6
Struktur tillägg	6
Danderyds kommuns resursfördelningsmodell för nyanlända barn och elever	7

Nyanlända barn och elever

Vi lever idag i ett mångkulturellt samhälle där många barn och unga har en utländsk bakgrund. Barn och unga kan komma till kommunen av olika skäl, familjen flyttar hit för att arbeta, kvotflyktingar, asylsökande, papperslösa och vi har även familjer som bott utomlands under en längre period för att sedan återvända till Sverige. Det är hemkommunen som ansvarar för att alla som är bosatta¹ i kommunen som har rätt till utbildning får det².

Sedan januari 2021 finns Skolverkets vägledande stödmaterial kopplat till nya bestämmelser inom området. Här läggs stor vikt vid huvudmannens uppföljning av utbildning för nyanlända, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det har vidare skett förtydliganden kring att verksamheten ska planeras utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov både vad gäller hälsa och lärande samt att verksamheten ska organiseras både utifrån undervisning och elevens sociala inkludering. Elevers skiftande förutsättningar i den svenska skolan ökar behovet av inte bara pedagogiska redskap och metoder utan även interkulturell medvetenhet, detta för att kunna möta varje elevs individuella behov.³

Det är viktigt att verksamheten organiseras både på individ, grupp och organisationsnivå och att både kunskapsuppdraget och världsgrundsuppdraget omfattas i arbetet. Varje verksamhet ansvarar för att kompetens finns på respektive förskola och grundskola för stöd och undervisning av nyanlända barn och elever. Inom bildningsförvaltningen ska kompetens finnas inom området som stöd för verksamheterna.

Nyanlända barn och elever

För att tillhöra gruppen nyanlända elever i enlighet med skollagens definition ska barnet ha varit bosatt utomlands och numera vara bosatt i Sverige. Barnet ska ha påbörjat sin utbildning här efter ordinarie terminsstart i årskurs 1 eller senare. Till gruppen hör även elever som efter skolgång i Sverige har varit bosatta utomlands och därefter har återvänt till Sverige för att fortsätta sin utbildning här. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.⁴

Eleven anses inte nyanländ om eleven deltagit i undervisning på en skola i Sverige med ett annat undervisningsspråk än svenska.⁵

¹ Folkbokförd eller där individen är stadigvarande bosatt.

² 8 kapitlet 12 §, 9 kapitlet 12 §, 10 kapitlet 24 §, 11 kapitlet 24 §, 15 kapitlet 30 § och 18 kapitlet 27 § skollagen.

³ Bunar, Nihad, red 2015, *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering*, Natur och kultur.

⁴ 3 kap 12 a § skollagen

⁵ Exempelvis engelska, estniska, finska, franska eller tyska.

Mottagande

Kommunen ska ha en långsiktig planering för mottagande av och utbildning för nyanlända elever. Antalet nyanlända varierar vilket innebär att antalet platser behöver anpassas efter elevunderlagets storlek samt förutsättningar och behov. Barn och ungdomar ska tas emot så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. De bör tas emot på förskola, grundskola eller gymnasium senast en månad efter ankomst till Danderyds kommun.⁶

Kommunen har en gemensam ingång för alla nyanlända barn och elever. Bildningsförvaltningen ger information hur anmälan sker via e-tjänst *För dig som är ny i Sverige*. De personer som placerats i Danderyd av Migrationsverket föranmäls av socialförvaltningen till bildningsförvaltningen.

Kommunen skapar rutiner för att följa upp arbetet med mottagandet av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever, som del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Styrdokument

Statliga styrdokument för mottagande av nyanlända elever finns skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185), gymnasieförordningen (2010:2039) samt i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2016:2). FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen, lyfter särskilt alla barns rättigheter och samma värde och tillgång till utbildning.

Placering i verksamhet

Att välja grundskola är ett aktivt val som vårdnadshavare eller god man ska göra. Bildningsförvaltningen ansvarar för att barn och unga erbjuds en placering i enlighet med riktlinjerna för respektive förskola/pedagogisk omsorg samt grundskola.⁷ Danderyds kommun har rutiner för mottagande av nyanlända som ett stöd för att underlätta mottagandet av barn och elever i verksamheten.

Förskola

Reglering i skollagen eller i allmänna råd från Skolverket finns inte avseende barn i förskola. Danderyds kommuns *Riktlinjer för mottagande av nyanlända barn och elever* innefattar dock mottagande även avseende barn i förskoleåldern.⁸

⁶ 4 kap. 1a § skolförordningen och 12 kap. 14 § gymnasieförordningen

⁷ ”Välja grundskola i Danderyds kommun” UN2022/1133 Utbildningsnämnden

”Riktlinjer för plats i förskola/pedagogisk omsorg i Danderyds kommun”, UN 2021/0528 Utbildningsnämnden

⁸ Riktlinjer för mottagande av barn och elever, UN 2020/0783 Utbildningsnämnden

Grundskola

Riktlinjerna följer Skolverkets material ”*Organisera mottagande och utbildning av nyanlända elever*”.⁹

Varje elev ska enligt skollagen ha en plan för den första perioden i skolan med de insatser som skolan som bedömer är nödvändiga för den enskilde eleven. Danderyds kommun ska skapa förutsättningar för rektor att för nyanlända elever bedriva undervisning som håller hög kvalitet.

Även om enskild elev inte omfattas av skollagens definition av nyanlända elever ska eleven ändå få ta del av de insatser som nyanlända elever har rätt till, om det behövs i det enskilda fallet¹⁰. Det avgörande ska vara den enskilda elevens behov och om barnets situation är jämförbar med en nyanländ elevs.

Gymnasieskola

Nyanlända elever som är 16–19 år erbjuds plats på språkinträdning, ett av gymnasieskolans introduktionsprogram. Eleven placeras i lämplig grupp utifrån om eleven har med sig någon svenska eller inte och utifrån skolbakgrund, för att möta elevens behov. Programmet för språkinträdning är anpassad till målgruppen vilket innebär att det inte finns strukturtillägg för gymnasieskolor.

Bedömning av kunskaper

Alla nyanlända elever som tas emot i grundskolan, anpassade grundskolan ska få en bedömning av sina kunskaper, om det inte är uppenbart onödig. Skolverkets kartläggningsmaterial används för att skolan tidigt ska få en uppfattning om vilka kunskaper eleven har. Resultatet ger en vägledning till beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp.

Resultatet från kartläggning steg 1 & 2 avgör i vilken omfattning bildningsförvaltningen erbjuder studiehandledning och strukturtillägg.

Strukturtillägget beviljas per kalenderår med start den första dagen i den efterföljande månaden efter inskrivningsdatum. Uppföljning sker årligen i samband med det systematiska kvalitetsarbetet.

Studiehandledning

Studiehandledning på modersmålet är en skyldighet om eleven behöver det. Det är ett individanpassat stöd på elevens starkaste språk¹¹ och kan ges antingen i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd. Lärare och studiehandledare ska

⁹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/nyanlanda-barn-och-elevs-utbildning/organisera-mottagande-och-utbildning-av-nyanlanda-elever-i-grundskolan>

¹⁰ 3 kap. 12 c § skollagen

¹¹ Modersmål eller tidigare skolspråk.

samverka runt elevens undervisning i de ämnen där studiehandledning behövs. Eleven ska få stöd efter nivå och behov för att uppnå kunskapsmålen i respektive ämne.

Studiehandledningen ska vara en hjälp för eleven att följa den ordinarie undervisningen i årskurs 1 - 9.

Särskilt stöd

Alla elever ska ha tillgång till de stödåtgärder som finns, både extra anpassningar och särskilt stöd. Även nyanlända elever kan vara i behov av särskilt stöd som inte har sin orsak i att eleven är nyanländ. I de fall en elev bedöms ha särskilda behov ska en utredning snarast göras för att möjliggöra en skolgång som är anpassad efter dessa behov.

Struktur tillägg

Resursfördelningsmodellen i Danderyds kommuns bygger på att förskolor och skolor som tar emot nyanlända barn och unga får en ersättning som ska motsvara elevens behov. Tilldelningen i grundskolan sker utifrån ålder och utbildningsnivå i det land som eleven kommer ifrån. Resultatet från kartläggning steg 1 & 2 används som bedömningsmaterial.

Ersättning tilldelas de förskolor och grundskolor i skolkommunen som följer svensk läroplan och tar emot ett nyanlänt barn eller elev via bildningsförvaltningens handläggare. Vad verksamheterna förväntas använda struktur tillägget till definieras inte men är tänkt att täcka utökade kostnader, exempelvis för tolk, inköp av extra läromedel med mera.

Utbildningsnämnden har fattat beslut om att förskolor och förskoleklass ska omfattas av bildningsförvaltningens stuktur ersättning även om de per definition inte räknas som nyanlända enligt skollagen.

Danderyds kommuns resursfördelningsmodell för nyanlända barn och elever

Behovsgrupp	Nyanländ år 1		Nyanländ år 2		Nyanländ år 3	
	struktur-tillägg	studie-handledning	struktur-tillägg	studie-handledning	struktur-tillägg	studie-handledning
förskola	0,5*peng					
förskoleklass	0,5*peng					
årskurs 1 - 2	0,75*peng	2 tim/v				
årskurs 3 - 5 - adekvat skolbakgrund	0,75*peng	2 tim/v	efter ansökan	1 tim/v		
årskurs 3 - 5 - bristande skolbakgrund	1*peng	3 tim/v	0,5*peng	2 tim/v	efter ansökan	efter ansökan
årskurs 3 - 5 - ingen skolbakgrund	1*peng	4 tim/v	0,5*peng	2 tim/v	0,25*peng	1 tim/v
årskurs 6 - 9 - adekvat skolbakgrund	0,75*peng	3 tim/v	efter ansökan	1 tim/v		
årskurs 6 - 9 - bristande skolbakgrund	1*peng	4 tim/v	0,5*peng	3 tim/v	efter ansökan	1 tim/v
årskurs 6 - 9 - Vårdig låg eller ingen skolbakgrund	1*peng	5 tim/v	1*peng	4 tim/v	0,25*peng	2 tim/v

Skolan kan ansöka om strukturtillägg och studiehandledning för elevens fjärde år. Beslut tas efter individuell prövning.

Om skolan gör bedömningen att det behövs fler studiehandledningstimmar kan skolan köpa fler timmar från enheten för flerspråkighet¹²

¹² Skolor kan även välja att ordna studiehandledning via andra aktörer.